DĚJEPIS – sekunda – raný středověk

ŘÍM
375 Vizigóti = zač. stěh. národů (Hunové tlačí Germány) | 395 dělení: Z (Ravenna) + V (Konstantinopol)
476 Odoakar × Romulus Augustus = konec Z, zač. středověku | V do **1453**
Řím dobyli Gótové, Vandalové (S Afrika); Hunové: Attila, Uherská nížina

SPOLEČNOST (5.–11. st.)
není armáda → konec obchodu → méně řemesel → z měst na venkov → zánik měst
1. panovník + šlechta 2. duchovenstvo 3. pracující | císař, král (Z), kníže (V)
léno = propůjč. půda (feudum); **leník** = kdo ji má; porušení přísahy → vrátit
rytíř od 21 let: kůň, zbraně, zbroj | oddanost, statečnost, síla, věrnost, čestnost
naturálie = dávky poddaných; lichva = půjčka s úrokem; nevolník = nesvobodný

CÍRKEV
papež → kardinálové → arcibiskup (arcidiecéze) → biskup (diecéze) → farář
klášter = kostel + obytné + hradby; opat / abatyše; řehole = pravidla

FRANKOVÉ
Chlodvík 481–511 (Merovejci) | Dagobert × Sámo **631** Wogastisburg
majordom Karel Martel **732** Poitiers × Arabové | Pipin Krátký (Karlovci)
Karel Veliký 768–814: S Itálie, Bavorsko, Sasko; **800** císař (Řím); Cáchy
843 Verdun: Z → Francie, V → Německo, střed | 911 Normané | 987 Hugo Kapet

VIKINGOVÉ (od 8. st.)
vik = záliv; drakar: nízký ponor, 100 mužů; runy; ságy = eposy
Dánové → Anglie, Normandie | Švédové = Varjagové → V: Kyjev. Rus, Byzanc
Norové → Z: Island, Grónsko, **1000** Leif Eriksson v Americe
Harald Krásnovlasý (Nor.), Sven rozčísnutého vousu (Dán.), Erik (Švéd.)

ANGLIE
Keltové → Římané (do 407) → 5. st. Anglové, Sasové, Jutové
Sasové: Wessex, Sussex, Essex | Anglové: East Anglia, Mercie, Northumbrie
Jutové: Kent | Alfréd Veliký (konec 9. st.): × Dánové, Winchester
1066 Hastings, Vilém Dobyvatel; Domesday Book; Tower; Normandie do 1204

BYZANC
řečtina; pravoslaví; **cézaropapismus** = císař i hlava církve | **863** → V. Morava
jádro: M. Asie + Balkán; + Sýrie, Palestina, Egypt, Libye | ikonoklasmus
Justinián (6. st.): Itálie, Španělsko, S Afrika; zákoník; sv. Sofie

ISLÁM
Mohamed (prorok), Mekka, konec 6. st.; Alláh; korán (súry); semité
mešita; minaret = věž; muezzin svolává; půlměsíc; ne vepřové, alkohol
5 pilířů: modlitba 5× k Mekce; šířit; ramadán; almužna; pouť do Mekky
622 Mekka → Medína = kalendář; říše = **chalífát**, chalífa = král; šíité, sunnité